

יצחק מרדכי הכהן רובין הר נוף ירושלים תובב"א

בס"ד ערש"ק לסדר ומפתח אהל מועד לא תצאו פן וכו' תש"פ

הוראות נחוצות לשבת קדש פרשת שמיני

יציאה בשבת עם מסכה וכפפות - מצינו בגמ' ובפוסקים כמה אופנים שמותר לצאת בהם בשבת עם דברים שאינם הלבוש הבסיסי של אדם אך מ"מ נחשבים הם כלבושו כיון שמטרת לבישתם היא להגן על האדם, וכגון דברים שבאים להגן על האדם מצער הגוף^א, ומטעם זה גם לבישת מסכה בזמנו מוגדרת כמלבוש, כיון שמטרת לבישתה כפולה, הן לשמור על האדם שלא ידבק מחולי הקורונה והן שלא ידביק אחרים^ב. ובכלל זה לבישת כפפות שמטרתם להגן על האדם, ולכן מותר לצאת עם מסכה וכפפות גם במקום שאין בו עירוב שמתוקן כדין^ג. ויש להקפיד בכל משך הליכתו לא להסיר את הכפפות מידי ושהמסכה תכסה את פיו, וראה הערה^ד.

השימוש בשבת במסכה שיש בחלקה העליון פס מתכת שמסייע להתאמתה לפניו - מותר להשתמש בשבת במסכה שבחלקה העליון יש חוט ברזל [גלוי או מוסתר] שבשעה שמוציאים את המסכה על הפנים מהדקים [או מרחיבים] אותה מעט להתאמתו לצורת הפנים, ואין בזה משום בונה ומכה בפטיש^ה.

הדלקת נרות שבת למי ששוכה בבידוד - אדם השוכה בבידוד^ו, אם נמצא בביתו ואשתו מדליקה בבית היא פוטרת אותו מחובת הגוף של הדלקת הנר^ז, ולכן אם בחדרו יש אור באופן שלא יכשל בעץ ואבן [אף אם זה אור הבא מבחוץ] אין הוא חייב להדליק נרות^ח. גם אדם השוכה במלוניית יוצא ידי חובתו בהדלקת אשתו המדלקת בביתו, ואם יש לו אור בחדרו אינו חייב להדליק נרות שבת^ט.

שבת פרשת שמיני - מברכין בו את חודש אייר החל בימים שישי ושבת קדש, המולד ליל חמישי בשעה 58 22 דק' 12 חלקים. ואומרים בו אב הרחמים^י. ומתחילים לומר פרקי אבות^{יא}.

^א עיין תוס' שבת דף ס"ד ע"ב ד"ה ובמקו, וכן הוא בר"ן שם, ועיין שו"ע ס' /ש"א ס"ג ובמשנ"ב שם ס"ק נ"א דכיון שכוונתה להינצל מצער הגוף אפילו אם ניצלת ע"י זה גם מטינוף הוא דרך מלבוש כשאר מלבושים שהם עשויים להגנת הגוף ומותר. [ואין נידוד' שייך להיתר יציאה במוך וספוג שעל גבי המכה שמבואר שם סכ"ב דמותר לצאת בהם, דשאני התם שהדיתר הוא מפני שהם מרפאים הו' כמו תכשיט].

^ב לדעת הרופאים לבישת המסכה מגינה בעיקר על האחרים אמנם מועילה אף למי שלובש אותה, ואף את"ל שבפועל זה לא עוזר לאדם שלובש אותה, מ"מ שרי לצאת בה בשבת, והטעם דכיון שלפי מחשבתו של הלובש הדבר בא להגן עליו ממילא חשיב דרך מלבוש.

^ג ואף ההולך בדרך ואינו מתכנן מראש לפגוש אנשים מ"מ נראה שמותר לו לצאת עם מסכה על פניו, דכמו שמותר לוב לצאת במוך שלו אף אם רק חושש שמא יטנף גופו, דסו"ס חשיב מלבוש, ה"נ כיון שלובש את המסכה מחשש שמא ידבק הוא אצלו דרך מלבוש ושרי.

^ד מצינו בפוסקים בכמה מקומות שאסרו לצאת עם בגדים מסוימים כאשר יש חשש דילמא יוריד אותם מעל גופו ויבוא לטלטל אותם ד"א ברה"ר, ולכן כתב השו"ע ס"ל^א שאף שמותר לצאת בשבת עם כפפות, מ"מ יש מי שמחמיר להצריך שיתפרם מעור"ש במלבושו עיי"ש, וסיים השו"ע שראוי לחוש לדבריו. וכתב ע"ז המושנ"ב ס"ק קמ"א ועכשיו נהגו להקל, ואפשר משום כיון שלא הרבה פוסקים אין לנו רשות הרבים דאורייתא בזמן הזה ולא שייך לגזור בו, וסיים המושנ"ב דמשמע מדברי האחרונים דאף שאין למחות ביד המקילין, מ"מ ראוי לבעול נפש להחמיר על עצמו [וכתב הגרש"ז אייערבאך זצ"ל שהטעם שכתב המושנ"ב שראוי לבעול נפש להחמיר כיון שהחשש שמא יפשוט את הכפפות כדי למשמש בידי להסיר כינה, מצוי יותר מכל שאר חששות שהוזכרו בש"ס לענין הוצאה ברשות הרבים]. ויש לעיין האם גם במסכה וכפפות נימא כן, או דילמא לא גזרינן בכה"ג שמטרת לבישתו היא מחשש סכנה ואינו רוצה להסיר את הכפפות שמא יגע במשטח מזוהם וכדומה, ועוד שהרגילות אצל בני אדם שאינם מסירים את המסכה לגמרי מעל הפנים אלא מנמיכים ומשנים את מקומה, ובכה"ג הוי שלא בדרך הוצאה ואיסורו מדרבנן, ולא גזרינן בזה דילמא אתי לאתויי. ויש להוסיף שכיון שבר"כ אין מצוי אצלנו רה"ר דאורייתא אלא כרמלית, ובפרט במקומות שיש בהם עירוב אלא שמחמירים שלא לטלטל, בכה"ג יש להקל.

^ה עיין מג"א ס' ש"מ ס"ק י"א שכתב בשם האחרונים דמחט שנתעקמה אפילו מעט אסור לפושטה, אמנם נראה דכל זה במחט שכאשר נתעקמה אפילו מעט נחשב הדבר כקלקול ויש חשיבות במעשהו לישרה, משי"כ בנידוד' ד' שהשינוי הוא כמאן דליתא ואין חשיבות למעשהו ובלא"ה המסכה ראוייה לשימוש גם מבלי התיקון.

^ו וכן אשה הנמצאת בבידוד ואין לה אפשרות להדליק נרות שבת ובעלה מדליק במקומה פוטר הוא אותה מחובת ההדלקה. [גם אשה הנמצאת במלוניית וכדומה, טוב שתסמוך על הדלקת בעלה בביתם, כיון שברוב המקרים אין במלוניית מקום ראוי להדלקה שיוצאים בו ידי חובה, אמנם אם היא חפצה ויכולה להדליק את הנרות במקום בו היא סועדת, יש לה לידע שבאופן זה צריכה היא לכונן שלא לצאת ידי חובתה בהדלקת הבעל, ולכתחילה עדיף שתדליק לפני שהבעל מדליק בביתם, ואם עושה זאת [כלי ברכה] במקום שיתכן שאינו ראוי להדלקה, עליה לכונן לצאת ידי חובתה בהדלקת הבעל, שאם לא כן יתכן שאינה מקיימת את המצוה כלל]. וכן אם איש ואשה נמצאים במלון והילדים הגדולים נשארו בביתם יוצאים הם ידי חובת הגוף בהדלקה הנעשית בביתם ע"י הילדים, ואם החדר שבו הם שוהים חשוך לגמרי שיש חשש שיכשלו בעץ ואבן צריכים הם להאירו, ואם מאירים אותו בנר צריכים לברך עליו, אך כיון שאסור להדליק נרות בחדרי המלון א"א לעשות כן.

^ז אף אם המציאות היא שהוא יכול להקפיד ביותר באופן שאינו יוצא מחדרו כלל, דבלא"ה הרי הוא נהנה מהנרות שבבית והרי הוא כשאר בני הבית.

^ח מדין מדליקין עליה בנו ביתאי, כמבואר בדברי הפוסקים ס' רס"ג ס"ו.

^ט שהרי את חובת הגוף יוצא הוא בהדלקת אשתו ואין בו חשש שמא יכשל כיון שנכנס לחדר אור [ואף שלכתחילה יש להקפיד לאכול את סעודת השבת במקום הנרות, מ"מ כתב המושנ"ב ס"ק ל"ט שבמצטרף הרבה הקלן]. ואם הוא נמצא בחדר חשוך לגמרי צריך שיהיה החדר מואר באופן שלא יכשל בעץ ואבן, וסגי לזה בכל אור שהוא, ואם לצורך כך מדליק שם נרות, יוצא מעיקר הדין בברכת אשתו שחלה על כל ההדלקות הנעשות בבית [ואף שבחדר זה אין נכנסים בני הבית, מ"מ מבואר בספר שולחן ע"י ש"מ ס' ה' ס"ד, שאם יש לאדם חדר נוסף בעירו והוא משתמש שם, ברכת אשתו בביתם הקבוע פוטרת גם את ההדלקה הזו], והארנו בכל זה במק"א.

^י ובלא"ה אסור במקומות אלו להדליק נרות בחדרים כיון שהנהלת המלון אינה מרשה לעשות כן.

^{יא} רמ"א ס' רפ"ד ס"ו ז' שבימי הספירה אומרים אב הרחמים אף כשמברכין את החדש, וכתב המושנ"ב שם ס"ק י"ח בשם המג"א שהטעם לכך, משום שהיו גזרות באותו הזמן. [מלבד כאשר חל ראש חדש אייר בשבת שאז אין אומרים אותן].

^{יב} רמ"א ס' רצ"ב ס"ב, וכתב הלבוש ס' תצ"ג ס"ד הטעם לומר אותם בשבתות שמזמן נאולות מצרים ועד מתן תורה [ויש שחוזרים עליהם לאחר חג השבועות] שפרקים אלו כולם מדברים בדברי תוכחה ומוסר לקבל עליו עול תורה ומצוות וגם פרק א' מדבר בשלשלת קבלת התורה ממשוה רבנו עד סוף כל התנאים.